

راگەياندىنى يەككىتى كۆمۇنىستەكان لە عىراق سەبارەت بە ھەلبژاردنەكان لە عىراقدا

ئامادەكارىيەكان بۇ ئەنجامدانى ھەلبژاردنى سەرتاسەرى لە عىراقدا لە ۱۹۹۰ كە ئىلگىرى 30 كانونى دووھى داھاتودا لەلايەن ئەمىرىكا ھۆكۈمەتى كاتى عىراق ۋە حزبو لايەنە سىياسىيەكانى ترەو ھەروا درىژەى ھەيە .

"يەككىتى كۆمۇنىستەكان لە عىراق" لە كاتىكىدا كەپشتىگىرى دەكات لە مافى خەلگى عىراق بۇ ئەنجامدانى ھەلبژاردنىكى ئازادو شەرىعى ۋە پاكو بەرەبەر بەچاودىرى چالاكانەى لايەننىكى ئىدوھەولەتى ۋە لە باوھەدايە كەپشتىگىرىدىكى ئەم مافە زەوتكىردى ئىرادە ۋە مافى خەلگى عىراقە ئەو خەلگى كەتېنوبى ئازادى ۋە رىزگارېبونە لە سەركوت ۋە دىكتاتورىيەت ۋە ھىزە كۆنەپەرست ۋە ئىمپىرىيالىستىيەكان، ھاوكت لەگەل ئەم پىشتىگىرى بەپىيوسى دەزانىت كە سەبارەت بە ھەلبژاردنى ئىستا ئەم خالانەى خوارەو ۋە تۆمارىكات:

1/ بەدرىژايى دەيانسالنى رابردو ھۆكۈمەتە بۇرژوازى ۋە سەربازىيە يەك لەدوای يەكەكان ھەوليانداوھ كە ئىرادەى خەلگى عىراق زەوتبەكەن ۋە نەپانھىشتوھ دەولەتى عىراق پىشت بەدەنگو ئىرادە ۋە بىرارو ھەلبژاردنى ئەوان بېسەتى، بۇيە عىراقى ھاوچەرخ ھەلبژاردنىكى بەخۆھ نەبىنوبە كەتيايدا خەلگى عىراق ئازادانە ئىرادەى خۇيان بېھىننە مەيدان ۋە چىن ۋە تۆيزەكانى كۆمەلگا ھەريەك بەرنامە ۋە پلاتفۆرمى ھەلبژاردنى خۇيان بەخەنەروو. لەبەرئەوھ دامەرزاندنى دەولەتتە كەپشتى بەدەنگو ئىرادەى خەلگ بەستىت ۋە ئەنجامدانى ھەلبژاردنىكى گىشتى ۋە ئازادو بەرەبەر يەكك بوو لەخواستە دىموكراتىكەكانى خەلگى عىراق ۋە ئامانجەك بوو لەئامانجەكانى، بەجۆرىك كەدوای رووخانى رىژىمى بەعسى نەئىمپىرىيالىزمى ئەمىرىكا ۋە ھىزە بۇرژوازىيە جۇراوچۇرەكان ناتوانن فەرامۇشى بېكەن ۋە خۇيانى لىبىوبىرن. بەلام ديارە ھەمىشە ئەو ھىزانە ھەوليانداوھ كە ناوھەرۆكى دىموكراتىك ۋە ئازادانەى پىرۆسەى ھەلبژاردن داتەككىن ۋە بۇ بەدېھىننەى ئامانجە ئىمپىرىيالىستى ۋە كۆنەپەرستەكان ۋە بەدېھىننەى پلان ۋە نەخشەكانىيان لە عىراقدا كەلگى لىئوھرىگن.

ھەروھە ئەو ھىزە تىرۆرىست ۋە توندېرەوانەى كەلگەل پاشماوھەكانى رىژىمى بەعسى تاوانباردا ھاوپەيمانىتايان بەستوھ، ئەو ھىزانەى كەدەيانەوئ لەئوای لىئادا رابىكەن ۋە لەپىنناوې بەرژوھەندىيەكانى خۇياندا تەپرو ووشك پىكەوھ بسوتىنن ۋە بەم جۆرە بوونى كۆنەپەرستانەى خۇيان بېسەپىنن، ئەم ھىزانە ھەمىشە لەدزى دەنگو ئىرادەى خەلگ رەفتارىيان كىردوھ ۋە نەپانشاردۆتەوھ كەنەنگەرانن لەوھى كەلانى كەمى رىفۆرمە دىموكراسىيەكان لە عىراقدا بچەسى، ئەو رىفۆرمانەى كەئەگەر جىئەجىبىكرىن بەرە لىئىر پىئى ئەوان دەردەكېشى ۋە دەمامكە قىزەوونەكانىيان لادەبات ۋە رووى دزىوى راستەقىنەيان نىشانداھات.

بەو پىئە خواست ۋە داخوازى خەلگى عىراق بۇ ئەنجامدانى ھەلبژاردنىكى گىشتى ئازادانە ۋە فەراھەمكىردنى پىيوسى ۋە مەرجەكانى، ھەلبژاردنىك كەتيايدا خەلگى عىراق ھىواو چاودەوانىيەكانى خۇي بۇ دامەرزاندنى عىراقىكى ئازادو دىموكرات دەرىپت لەئىوان چەكوشى ھىزە سەربازىيەكانى ئەمىرىكا ۋە سندانى ھىزە كۆنەپەرستە ئىسلامىيەكان ۋە پاشماوھەكانى رىژىمى بەعسى تاوانباردا ووردوخاش بوو.

بۇيە ئەو ھەلبژاردنەى كەبىرئە لە عىراقدا بەرپۆھبچىت بەدېھىننەى ئەو خواستە سەرەكەيەى خەلگى عىراق بەگىشتى ۋە چىنى كرىكارو خەلگى زەحمەتكىش بەتايىيەتى نەو بگرە ھەولتېكى ئەمىرىكا ھىزە بۇرژوازىيەكانى عىراقە بۇ لەبارىردن ۋە خالىكىردنەوھى لەناوھەرۆكى دىموكراسىيەكانى خۇي ۋە ھىشتەنەوھى تاناستى يەك ھەلبژاردنى شەكلى كەتيايدا خەلگ تەنھا دەنگ بەئەو حزبو كەسايەتى ۋە بەرنامە ۋە نەخشانە بەدات كەپىشتەر لەسەرەوھ بۇ داپىژاوان.

ھەلبەت لەھەناوې ئەم پىرۆسەيشدا ئەوھ تەنھا بۇرژوازى عىراق ۋە حزبو كەسايەتە سىياسى ۋە رۇشنىبىرەكانىتې كەفرسەتى ئەوھىيان ھەيە بەدېل ۋە بەرنامەى خۇيان بۇ رىكخستەنەوھى پەيگەرى دەولەتى عىراق ۋە سەرچەم دامەرزادوھ ياساكانى رابگەيەن، ھەرچى چىنى كرىكارو خەلگى زەحمەتكىشە تاكو ئىستا ھىچ فرسەتېكەن لەم پىرۆسەى ھەلبژاردنەدا بۇ نەرەخساوھ كەخواست ۋە داخوازىيەكانى خۇيان بەيانبەكەن ۋە ئەو چاكسازيانە بەخەنەروو كەدەيانەوئ ئەنجامبىرئە. ئەمىرىكا ھۆكۈمەتى كاتى عىراق بەپىگەى جۇراوچۇر ھەولدەدەن خەلگى كرىكارو زەحمەتكىش ۋە چىنەنەدارەكان لەپىرۆسەى خۇئامادەكردن ۋە رىكخستنى ھەلبژاردنەكان دوربەخەنەوھ ۋە بىئانگايان بېكەن ۋە زانىيارەكانىيان لىبشارنەوھ ۋە بەپىئى مىكانىزىمىك رىكى بەن كەخەلگ لەبەپىئوھچوون ۋە ئەنجامدانىدا ھىچ دەورو رۆلېكى نەبى.

2/ داگىركردنى عىراق لەلايەن ئەمىرىكاوھ ھەروا درىژەى ھەيە. مەبەستى سەرەكى ئەنجامدانى ھەلبژاردنى ئىستا، لەكاتىكىدا كە عىراق بوو بەمەيدانى تەراتىنى ھىزە سەربازىيەكانى ئەمىرىكا، ھىچ نەي جگە لەھەولتېكى چروپ بۇ ھىشتەنەوھ مانەوھى ئەو داگىركارىيە ۋە شەرىعەتپىدانى لەپىگەى صندوقەكانى دەنگدانەوھ. ئەم ھەلبژاردنە پىرۆسەيەكە لەجەرگەى وولاتىكى داگىركراودا، بەچاودىرىيەكى رووگەشانەى ئىدوھەولەتى، بەپىئوھدەچى. ئامانج لىئى دەريازكردنى ئەمىرىكايە لەو تەنگزەو قەيرانەى لە عىراقدا دوچارى بوو. ئەو ھىزانەيشى بەھوى ئەم ھەلبژاردنەوھ دىنەسەركار لەئىستاوھ دەبى بزانن كەنايىت ئەو ھىلە سورانە بېزىنن كەئەمىرىكا ديارىكردوھ واتە بەرگرى لەمانەوھى ھىزەكانى ئەمىرىكا لە عىراقدا كۆسپ دانەنان لەپىگەى بالادەستى سەربازى ئەمىرىكا لە عىراق ۋە ناوچەكەدا.

3/ لەبەرئەوھى ھىشتا شەر لە عىراقدا تەواونەبووھ درىژەى ھەيە بۇيە ھىشتا بارودۆخىكى ئەمنى لەبار بۇ بەپىئوھچوونى ھەلبژاردن لەوادەى ديارىكاروې خۇيدا فەراھەمنەبووھ. تىرۆرىزم ۋە تىكچوونى شىرازەى ئەمنى لەپەرەسەندنى زىاتردايە ۋە خودى بەپىئوھچوونى ھەلبژاردن پىيوسى بەئامادەباشى ۋە بانگھىشتى سوپايەكى گەرە ھەيە. ھىشتا لەوولاتدا مىللىشيا ئىسلامىيەكان بالادەست ۋە لەپىنناوې بەرژوھەندىيەكانى خۇياندا لەپىرۆسەى ھەلبژاردنى ئىستادا دۆدۆشاو تىكەل دەكەن ۋە ھىچ كام لەدامەرزادەكانى دەولەت ۋە ھۆكۈمەت ۋە ھىزەكانى پۇلىس ناتوانن لانى كەمى پارىزگارى كىردن لەزۆرىيەى ناوچەكانى عىراقدا بۇ پالىئوراوھ سەربەخۇكان يان بۇ پالىئوراوھ چەپو ۋە عىلمانىيەكان كەنەيارى لايەنە دىنەكان بن، دابىن بېكەن.

بارودۆخى ھەلبژاردن، تىرۆرىزمى ھىزەكۆنەپەرستەكان ۋە ھىزەئىسلامىيەكان ۋە مۇشتى ئاسىنى ھىزەكانى ئەمىرىكا بەسەرىدا زالە، لەبارودۆخىكى لەم چەشەندا پىرۇپاگەندەى ھەلبژاردن ئازادانە بەپىئوھناچى ۋە ھاوولتايانى عىراق ناتوانن ئازادانە دەنگبەدەن ۋە ئىرادەى خۇيان بەخەنەگەر. تاكو ئىستاش ناپىنئە كەھۆكۈمەتى عىراق

رئەشوپىنى تايىت بۇ رووبەروبوونەۋەى ئەو مەترسىيە بىگىرئەبەرو پارىزگارى كىردنى پىويست فەراھەم بىكات، بەپىچەۋانەۋە دەبىنرئە كەحكومەتى كاتى عىراق ۋە ھىزەكانى ئەمىرىكا شەۋوېرئە سەرقالى ئەۋەن كەچۈن ئەۋ ھىزە لايەنەنەى سەرىبەخۇيان بىپارىزىن ۋە لەۋلايشەۋە بەتەۋاۋى جەۋىيان بۇ چالاكى ۋە جموجولئە ھىزە كۈنەپەرسەتەكان ۋە كارە تىرۇرىستىيەكانىيان شەلكىرەۋە.

4/ پىرۇسەى ھەلېزاردنى ئىستا فرسەتى خولقاندوۋە بۇ بەرزبوونەۋەى ھەرچى زىاتى دەنگى تايىفەگەرى ۋە تەۋەپەرسەتى مەزەبى ۋە رىگايەكى تىرى كىرئەتەۋە بۇ دامەزاندنى عىراقىكى قەۋمى ۋە تائىفى ۋە مەزەبى ۋە بىگىرە بوۋە بەنەردەۋانئىك بۇ شەرىبەتدان پىئى لەرىگەى صندوقەكانى دەنگدانەۋە. سووربوونى ئەمىرىكا كەحكومەتى كاتى عىراق لەسەر بەپىرئەچوونى ھەلېزاردن لەم بارودۇخى شەرو ئازاۋەيەدا بەھەر شىۋەبەك بىئ، خۇباردن لەفەراھەمكىردنى مەرج ۋە پىويستىيەكانى ۋە سووربوونىيان لەسەر ھەلېزاردن تەنەت ئەگەر ھەندىك ناۋچەى عىراق بەھۆى خرابى بارودۇخى ئەمنىيەۋە تىپايدا بەشدارى نەكەن، ۋە... تاد ئەمانە ھەموۋى ھەنگاۋىكى تىرئ بۇ سەپاندنى ناسنامەى مەزەبى ۋە تائىفى ۋە قەۋمى ۋە پىشېلىكىردنى مافى ھاۋالاتى بوونى يەكسان ۋە ھەنگاۋەلگىرتنە روۋە دامەزاندنى عىراق لەسەر ئەۋ بىنەما قەۋمى ۋە مەزەبى ۋە تائىفىيەنە. بەمچۇرە پال بەخەلكەۋە دەنئىن، لەبرى دەنگدان بەۋ بەرنامە ئىنتىخابىيەنەى كەخواسەت ۋە بەرئوۋەندىيەكانىيان لەخۇدەگىرئ، دەنگدەن بەۋ حىزب ۋە لايەنەنەى خۇيان كىردوۋە بەنۆىنەرى نەتەۋە مەزەب ۋە تايىفە جۇراۋچۇرەكان.

مەترسىيەكانى ئەم ھەنگاۋە لەۋەدايە كەئەۋ ھىزەنەى بىپىارە سەبى رۇز لەھەلېزاردنى سەركەۋەن بەدەستەبەئىن دەستورى ھەمىشەى عىراق دادەپىزىن ۋە تەنەت دەتوانن خۇيان لەۋە بىپىرئەن كەپابەندىن بەياساى كاتى بەپىرئەبىردنى دەۋلەتى عىراقەۋە كەكاتى خۇى ئەنجومەنى كاتى عىراق مۇرى كىردبوۋ.

لەم بارودۇخەدايە كەئەگىرئ تىرۇرىزىم زىاتر كەپەدەسپىئى ۋە كاردانەۋەى ئىرھابى ھىزەكانى ئەمىرىكا كەحكومەتى كاتى عىراقىش تووندتردەبىتەۋە، ئىستا ئىتر پەنابىردنە بەر تووندوتىزى ۋە وىرانكارى بوۋە بەۋاقىيەتى سەركەى كۆمەلگەى عىراق لەسەروپەندى ھەلېزاردنى داھاتوۋدا.

5/ لايەنئىكى نىۋەدەۋلەتى بەشىۋەبەكى كاراۋ چالاك سەرىبەرشى ھەلېزاردنەكانى عىراق ناكات. سەرىبەرشى كىردنى ئەم ھەلېزاردنە لەلايەن نەتەۋە يەكگىرتوۋەكانەۋە زۇر قۇرمانلى ۋە روۋكەشە، ھىزەكانى ئەمىرىكا كەحكومەتى كاتى عىراق بەجىدى بەشۋىن ئەۋەۋە نىن كەبارودۇخىكى ئەمنى لەبار بۇ بەشدارى ۋە سەرىبەرشى نەتەۋەبەكگىرتوۋەكانەۋە فەراھەم بىتت. ھەروھە باسكىردن لەسەرىبەخۇى كۆمىسپىئى بالى ھەلېزاردنەكانە ھىچ نىيە جگە لەخۇل كىردنە چاۋى خەلك چۈنكە ئەۋ كۆمىسپىئە بەتەدەخولى راستەۋخۇى ئەمىرىكا دامەزراۋە ھەموۋ مەرج كارەكانى بۇ دىارىكارەۋە. لەبەرنەۋە خەلكى عىراق لەم ھەلېزاردنەدا ناتوانئە متمانە بەدەنگەكانى خۇى بىكات ۋە ساختە تەزۋىركىردن لەئەنجامەكانى ھەلېزاردنە مەسەلەبەكە راستەۋخۇ پەپوۋەندى بەۋ ئامانجانەۋە ھەبە كەئەمىرىكا كەحكومەتى كاتى دەپانەۋە لەم ھەلېزاردنە چىنگىيان بەكەۋى ۋە ھىچ دورىيە بەپىئى بەرئوۋەندىيەكانى ئەمىرىكا ھىزە ھاۋكارەكانى ئەنجامەكانى دەسكارى بىكىرئە بىگۇپىرئەن.

6/ كۆمىسپىئى بالى ھەلېزاردنەكانە قەيدوبەندى زۇرى دانارە بۇ بەشدارى حىزب ۋە لايەن ۋە كەسايەتە سىياسىيەكان، ئەم قەيدوبەندەنە ھەم سىياسىن ۋە ھەم مالى. لەبۋارى قەيدوبەندە سىياسىيەكاندا كۆمەلئىك مەرجى كىشىدار دانارە كەبەپىئى ئەۋە كۆمىسپىئەكە بەشدارى قەۋارە سىياسىيەكان لەھەلېزاردنە پەسەندەكەت، بەپىئى ئەۋ مەرجانە ئەبىت ئەۋ لايەنەى لەھەلېزاردنە بەشدارى دەكەت دۇايەتى ئىرھاب ۋە توندوتىزى بىكات رىز لەياسا بىگىرئ بەپى ئەۋەى كە كۆمىسپىئەكە روونىبىكاتەۋە مەبەست لەچەمكى ئىرھاب ۋە توندوتىزى ۋە ياسا چىبە، ھەروھە كۆمىسپىئەكە بەشدارى حىزبەكان ۋە خۇپالائىتى كەسايەتەكانى بەدانى پارەبەكى زۇرەۋە گىرئەۋەتەۋە لەم بۋارەدا بارگىرئ كىردوۋن، گىرئەۋە مافى خۇكاندىكىردن بەپارەۋە مەلكايەتەۋە ھەنگاۋىكە لەدۇى ھەزاران ۋە نەداران ۋە ھەلۇەشاندىنەۋەى پىرەنسىيە فرسەتى بەرابەرە لەپىرۇسەى ھەلېزاردنە، دىارە كىركارارن ۋە زەحمەتكىشىان ۋە نەداران ناتوانن ئەۋ برە پارە زۇرەى دىارىكارەۋە دابىنكەن، ھەروھە كاندىدەكانى ئەۋان ناتوانن بوونى خۇيان سەلمىئەن لەپىرۇسەى ھەلېزاردنە چالاکانە بەشدارىيەكە ئەگەر دەستىيان بەتال بىت، ئەمە لەكاتىكدا كەخۇدى كەحكومەتى كاتى عىراق لەپىشكەشكىردنى ھەرچەشەنە يارمەتى ۋە كۆمەكىك بەپالئىراۋان بۇ ئەنجامدانى پىرۇپاگەندەى ھەلېزاردن خۇدەبوپىرئەن.

ئەم قەيدوبەندەنە لەكاتىكدا دادەنرئە لەدۇى كەسايەتە كىركارى ۋە چەپو زەحمەتكىشەكان دەبىنن لەۋلاترەۋە ھىزەكانى ھاۋكارى ئەمىرىكا ھەموۋ سەرىچاۋەكانى ھىزە پارەۋە دەسەلئىيان قۇرخكىردوۋە تەنەت ھەموۋ تۋانكانى دەۋلەت ۋە حكومەت ۋە پارەۋەپوۋەلكانى، كەلەبناغەدا سامان ۋە سەروەتى خۇدى خەلكى عىراقە، بۇ خىزمەتى پىرۇسەى ھەلېزاردنى خۇيان ۋە بەرەۋپىشكىردنى سىياسەتەكانى خۇيان ۋە بەرنامەۋە پىرۇپاگەندەكانىيان بەكاردەھىئەن.

لەبەرنەم خالانەى كەلەسەرەۋە باسمان كىرئە يەكىتى كۆمۇنىستەكان خۋازىيارى ئەۋەبە ھەلېزاردنەكانى ئىستائى عىراق دۋاخىرئەت تاكو پىويستى ۋە مەرجە سىياسى ۋە ئەمنىيەكانى فەراھەم دەبىت، تا خەلكى عىراق ئازادانە بىتۋانن دەنگى خۇيان بەدەن ۋە لەۋ پىرۇسەيەدا بەشدارى بىكەن، ھەروھە يەكىتى كۆمۇنىستەكان داۋاش دەكەت كەھەموۋ ئەۋ قەيدوبەندەنە لاپىرئەن كەرىنگادەگىرئ لەبەشدارى ۋە خۇپالائىتى كىركارارن ۋە نەداران لەھەلېزاردنى داھاتوۋدا ، لاپىرئەن ئەۋ قەيدوبەندەنە پىشەمەرجى بەشدارى كىردنى خەلكى كىركارو زەحمەتكىشى عىراق ۋە ئەۋ حىزب ۋە لايەنە سىياسىيەنە، لەۋانەش يەكىتى كۆمۇنىستەكان لەعىراقدا، كەبەرگىرئ لەبەرئوۋەندىيەكانى ئەۋان دەكەن.

يەكىتى كۆمۇنىستەكان لەعىراق
كۆمىتەى ناۋەندى
كۆتايى تىرىنى دۋوۋە مى 2004